

Думанська Ю. М., аспірант, Бєлова Т.Г., к. е. н., доц.

Національний університет харчових технологій, м. Київ, Україна

ЕКСПОРТ ПРОДУКЦІЇ ОЛІЙНО-ЖИРОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ

Олійно-жировий підкомплекс України є одним з основних бюджето формуючих підкомплексів країни і завжди займає лідируючі позиції у виробництві та експорті продукції. Олійно-жирова продукція повністю забезпечує потреби споживачів на внутрішньому ринку та посилює позицію України на закордонних ринках.

Найбільш популярними видами рослинної олії в світі є пальмова та соєва – на їх частку припадає відповідно 34% і 27,7% світового виробництва в натуральному вираженні.

Ріпакова олія, яка поки що немає популярності в Україні, впевнено займає в світі третє місце з часткою в 15%. Соняшникова олія, яка є найпоширенішою в Україні і Росії, розташовується тільки на четвертому місці з часткою в 8,7%. У структурі світового виробництва на кукурудзяну олію припадає менше 5%.

Серед усієї виробленої у світі рослинної олії, на сьогоднішній день експортується більше 40%. Високе значення даного показника є наслідком того, що в країнах-виробниках існують різні погодно-кліматичні умови для обробки олійних культур.

Олійно-жировий підкомплекс України постійно підтверджує свої лідерські позиції у виробництві насіння соняшнику, соняшnikової олії та її експорті.

Відповідно до даних Укроліяпром, можна спостерігати помітне зростання виробництва олійно-жирової продукції. Так, зростання виробництва олії соняшnikової рафінованої відбулося на 109%, олії соняшnikової нерафінованої – на 111%-117%, олії соєвої нерафінованої – на 126%, ріпакової олії – на 156%, соняшnikового шроту – на 117%, соєвого шроту – на 121% [3].

Згідно з даними Держкомстату, експорт олійної продукції склав 9,5% від загального обсягу виробленої продукції, що на 2,4% менше, ніж в 2017 році [1]. Серед експорту продукції агропромислового комплексу рослинні жири та олія склали 23%

Результати за вересень-березень 2018/2019 маркетингового року у порівнянні з відповідним періодом минулого року показують ріст експорту соняшникової олії на 16,6%, соєвої олії на 59%, соєвого шроту на 85% та соняшникового шроту на 9% [3].

Аналізуючи географічну структуру експорту олійних культур помітно, що основними країнами-імпортерами стали Німеччина (17,6%), Туреччина (16,5%), Бельгія (14,9%), Франція (6,7%), Білорусь (6,6%) та Нідерланди (5,2%). Також варто зазначити, що значна частка олійної продукції відправляється до Польщі, Ірану та Італії.

Найбільшим імпортером соняшникової олії залишається Індія – 39,8%. Значно відстають, проте теж чималий попит, складають Китай – 9,5%, Ірак – 5,8, Нідерланди – 5,7%, Італія – 5,3% та Іспанія – 5,3% [2].

Основними виробниками соняшникової олії, яка йде на експорт, на сьогоднішній день є Кернел, Бунге та Каргілл.

Липень-серпень 2018 року характеризується рекордними масштабами виробництва ріпакової олії – 108,7 тис. тонн, що в три рази більше, ніж у відповідному періоді минулого року. Найбільшими імпортерами ріпакової олії є країни Євросоюзу та Китайська народна республіка. Частка ріпакової олії із загального експорту олійно-жирової продукції склала 3,7% і 9% відповідно. Основними експортерами є Дельта Вілмар СНД, Захід агроінвест та ПТ «Велта П.М.С.Г. «Гарант-Сервіс».

Варто відмітити рекордний обсяг у 2018 році експорту соєвої олії, який склав 215 тис.т. [2].

Головними постачальниками соєвої олії на зовнішні ринки за січень-квітень поточного року стали Глобинський переробний завод, Пологівський ОЕЗ та Миронівський завод з виготовлення круп і комбікормів.

В 2018-2019 маркетинговому році значно знизилися темпи експорту олійного льону, що зумовлено зниженням врожаю культури, конкуренцією з боку Росії та Казахстану та відмовою від продукції основного імпортера – В'єтнама.

Олійно-жировий підкомплекс країни має значний потенціал для подальшого розвитку підприємств та посилення позиції України на міжнародних ринках. Обсяги експорту олійно-жирової продукції дають зрозуміти, що підкомплекс є однією із рушійних сил країни в сфері харчової промисловості.

Література

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт ННЦ Інститут аграрної економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iae.org.ua/>
3. Офіційний сайт Укроліяпром [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukroilprom.org.ua/?q=node/225>